

Udenrigsministeriet samt Erhvervs- og Vækstministeriet

Grund- og nærhedsnotat til Folketingets Europaudvalg - Forslag til Rådets og Europa-Parlamentets forordning om udøvelsen af Unionens rettigheder for så vidt angår anvendelsen og håndhævelsen af internationale handelsregler

(COM(2012) 773 final)

1. Resumé

For at kunne håndhæve og beskytte EU's rettigheder i henhold til internationale handelsaftaler finder Kommissionen det nødvendigt, at der hurtigt kan træffes beslutning om iværksættelse af modforanstaltninger, som er tilladt i de internationale handelsaftaler, i de tilfælde hvor EU's handelspartnere har krænket EU's interesser. Kommissionen har derfor i dokument KOM(2012) 773 final stillet Rådet og Europaparlamentet forslag om vedtagelse af en forordning om udøvelsen af Unionens rettigheder for så vidt angår anvendelsen og håndhævelsen af internationale handelsregler. De modforanstaltninger, der kan komme på tale, er suspension af toldindrømmelser og indførelse af ny eller forhøjet told, indførelse eller forøgelse af kvantitative restriktioner ved import og eksport, suspension af indrømmelser på området for offentlige indkøb gennem udelukkelse af bud eller indførelse af prisstraf/tillæg på bud. Modforanstaltningerne skal efter forslaget vedtages som gennemførelsesretsakter i henhold til TEUF art. 291, hvilket indebærer medlemsstaternes inddragelse i beslutningerne om iværksættelse af modforanstaltninger i henhold til undersøgelsesproceduren i komitologi-forordningen 182/2011.

2. Baggrund

Kommissionen har den 18. december 2012 fremlagt forslag til forordning om udøvelsen af Unionens rettigheder for så vidt angår håndhævelsen og anvendelsen af internationale handelsregler. Forslaget er fremsat med hjemmel i TEUF artikel 207 og skal behandles efter den almindelige lovgivningsprocedure i TEUF artikel 294. Rådet træffer afgørelse med kvalificeret flertal.

EU har for nærværende ikke et sæt fælles lovgivningsrammer for håndhævelse af sine rettigheder under internationale handelsaftaler.

Før Lissabontraktatens ikrafttrædelse tog EU stilling til håndhævelse fra sag til sag og i form af forordninger vedtaget for de enkelte konkrete situationer af Rådet på grundlag af et forslag fra Kommissionen. Dette var en tidskrævende proces, og vedtagelse af lovgivning er ikke blevet mindre tidskrævende efter, at Europa-Parlamentet er blevet medlovgiver som følge af Lissabon-traktaten.

Uden et sæt passende lovgivningsrammer for gennemførelsen af handelspolitiske foranstaltninger kan Unionens muligheder for at udøve sine rettigheder effektivt inden for de frister, der er fastsat i internationale handelsaftaler, blive bragt i fare. Der er derfor behov for en rammelovgivning, der sætter Kommissionen i stand til at reagere hurtigt for at beskytte EU's handelspolitiske rettigheder, der er opnået i WTO eller andre internationale handelsaftaler.

3. Formål og indhold

Formålet med forordningen er at give Kommissionen beføjelser til at vedtage gennemførelsesretsakter i overensstemmelse med artikel 291 i TEUF til sikring af EU's handelspolitiske rettigheder, der er opnået i WTO eller andre handelsaftaler. Det fremgår således af udkastet til forordning, at forordningen finder anvendelse på baggrund af:

- a) afgørelser truffet af WTO's tvistbilæggelsesmekanisme,
- b) afgørelser i handelstvister i henhold til andre internationale handelsaftaler,
- c) et tredjeland's anvendelse af en beskyttelsesforanstaltning i henhold til artikel 8 i WTO-aftalen om beskyttelsesforanstaltninger eller tilsvarende beskyttelsesforanstaltninger i andre internationale handelsaftaler
- d) ændring af et WTO-medlems indrømmelser i henhold til artikel 28 i GATT-aftalen.

De handelspolitiske foranstaltninger, som kan gennemføres ved hjælp af en gennemførelsesretsakt, omfatter:

- a) suspension af toldindrømmelser og indførelse af ny eller forhøjet told, herunder genindførelse af told på mestbegunstigelsesniveauet (det generelle WTO-niveau) eller indførelse af told, der ligger over mestbegunstigelsesniveauet, eller indførelse af yderligere afgifter på import eller eksport af varer,
- b) indførelse eller forhøjelse af kvantitative restriktioner ved import eller eksport af varer, hvad enten de har form af kontingenter, import- eller eksportlicenser eller andre foranstaltninger,
- c) suspension af indrømmelser på området for offentlige indkøb gennem:
 - i) udelukkelse fra offentlige indkøb af bud, hvis samlede værdi for over 50 procents vedkommende hidrører fra varer eller tjenesteydelser med oprindelse i det pågældende tredjeland, og/eller
 - ii) indførelse af en obligatorisk prisstraf på den del af budet, der består af varer eller tjenesteydelser med oprindelse i det pågældende tredjeland.

Forslaget indeholder videre en revisionsklausul, hvorefter Kommissionen skal udarbejde en rapport og eventuelt kan foreslå passende foranstaltninger til forbedring af forordningens effektivitet. Det kan i den forbindelse overvejes, hvilke handelspolitiske områder ud over handel med varer der skal være omfattet af forordningen, f.eks. handel med tjenesteydelser og intellektuelle ejendomsrettigheder.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet har endnu ikke udtalt sig. Europa-Parlamentets udvalg for international handel (INTA) vil skulle behandle forslaget.

5. Nærhedsprincippet

Det foreliggende forordningsudkast har til formål at sikre håndhævelse af EU's rettigheder, der er opnået i multilaterale, regionale og bilaterale handelsforhandlinger. Disse rettigheder er i henhold til TEUF artikel 207 forhandlet på EU's vegne af Kommissionen. Det er tillige Kommissionen,

der skal forfølge fællesskabets (medlemslandenes) interesser, såfremt tredjelande krænker dem. Dette skal gøres gennem vedtagelse af passende modforanstaltninger, som foreslås vedtaget som gennemførelsesbestemmelser i henhold til komitologi-forordningen. Kommissionen vurderer derfor, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet. Regeringen vurderer på det foreliggende grundlag, at nærhedsprincippet er overholdt.

6. Gældende dansk ret

Forslaget har ikke betydning for gældende dansk ret.

7. Konsekvenser

Forslaget forventes ikke at have konsekvenser for statsfinanserne. Forslaget forventes ikke at få umiddelbare samfundsøkonomiske konsekvenser. Hensigten er imidlertid, at EU's erhvervsliv på sigt opnår en mere fair konkurrencesituation, hvilket kan styrke erhvervslivet. Forslaget forventes ikke at have administrative konsekvenser for erhvervslivet.

8. Høring

Forslaget er sendt i høring i Handelspolitisk Specialudvalg i udvidet kreds inklusiv erhvervs- og arbejdstagerorganisationer. Der er modtaget høringssvar fra Dansk Industri og Landbrug & Fødevarer, som støtter forslaget.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Forslaget har endnu ikke været drøftet blandt medlemslandene. Der forventes imidlertid generel tilslutning til forslaget, for så vidt angår anvendelse af toldsuspension og kvantitative restriktioner. I så henseende spiller det formentlig en positiv rolle, at Kommissionen har foreslået anvendelse af undersøgelsesproceduren i komitologi-forordningen til vedtagelse af modforanstaltningerne. Det vides ikke, hvorledes medlemslandene vil stille sig til forslagene vedr. offentlige udbud.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen kan støtte Kommissionens forslag om udøvelsen af Unionens rettigheder for så vidt angår anvendelsen og håndhævelsen af internationale handelsregler. Der bør imidlertid arbejdes for, at det præciseres, at disse beføjelser ikke vil kunne anvendes som handelsbeskyttelse af EU og kun kan anvendes, såfremt det er specifikt hjemlet i WTO-regi eller i EU's regionale og bilaterale aftaler, og det relevante tvistbilæggelsesorgan har konstateret, at der er sket en krænkelse af EU's rettigheder, der berettiger EU til at iværksætte de i den konkrete aftale eller afgørelse beskrevne modforanstaltninger.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Forslaget har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.